

Štaka vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 7 d h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 38.

V Mariboru, dne 21. septembra 1899.

Tečaj XXXIII.

Shod v Mariboru.

Že drugikrat so se zbrali letos zaupni možje v Mariboru, da se posvetujejo o jednotni socialni organizaciji spodnještajarskih Slovencev. Kakor je prvo zborovanje meseca januarja obrodilo lep sad, kajti od istega časa sem začenja naše živahno združeno življenje, tako upamo, da bo tudi zadnji shod, ki se je vršil dne 14. septembra, važna prikazen v našem družabnem gibanju, posebno ker se je razven na zadrage oziral tudi še na panoge nam potrebne organizacije, tako na obrtno, delavsko, žensko, služabniško in časniško vprašanje. Postavil se je torej na zadnjem shodu nekaj program za spodnještajarske Slovence v socialnem oziru. Shod je bil dobro obiskan, udeležili so se ga tudi gg. poslanci dr. Gregorec, Žičkar in dr. Jurtela. Ker se je govorilo o ženskem vprašanju, videli smo v dvorani tudi lepo število slovenskih dam. Zborovanju je predsedoval g. dr. Matek, podpredsednik je bil g. dr. Jankovič in zapisnikar g. župnik Tomažič.

O Raiffeisenovih posojilnicah je govoril gosp. Fran Šegula. Glavni znaki pravih Raiffeisenovk so, da skrbijo z denarjem in s svetom za gospodarske zadeve svojih udov in da posojujejo samo na osebni kredit. Sklenila se je resolucija:

Izvoli naj se odbor petih mož, ki poskrbi, da se prav v kratkem sestavi razlaga, pravila Raiffeisenovk in navodilo, kako se ustanovi Raiffeisenovka. On naj tudi skrbi, da se osnava Reiffeisenovke, kjer je potrebno ali koristno.

Dobroznani organizator spodnještajarskih zadrug g. Ivan Kač je govoril o namenu zadrug in potrebi skupnega združnega delovanja. Podal je tudi sliko, kako se bodo v bodoče naše zadrage spopolnjevale in zboljševale. Vsprejela se je naslednja resolucija:

Shod zaupnih mož, zbranih dne 14. septembra 1899 v Mariboru, želi, da se ustanovi zveza kmetijskih zadrug spodnještajarskih ter stopi v dotiko z Gospodarsko zvezo v Ljubljani. Ta zveza naj si omisli s pomočjo gospodarske zveze v Ljubljani svojo poslovno pisarno v Mariboru, ki pa bo za Štajarsko imela proste roke v delovanju.

Gosp. Jož. Somrek je poročal o zavžitnih (konsumnih) društvih. Ta društva izobražujejo ljudstvo v trgovinskem oziru, zajedno pa so mu tudi obramba proti prevelikim procentom mnogih trgovcev. Konsumi nimajo namena uničevati trgovcev, ampak izobraževati ljudstvo in ga braniti vsakega izsesavanja. Sklenilo se je:

Zbrani zborovalci uvidijo potrebo snovanja zavžitnih društev, kjer zahtevajo to krajevne razmere. Zato sklenejo, da se v olajšavo nakupovanja v zvezi z drugimi zadrugami napravi v Mariboru posredovalno središče in skladišče, da kmetje in delavci potrebno lahko pri društvu naročajo.

Najmanj se skrbi pri organizaciji spodnještajarskih Slovencev za rokodelski in obrtniški stan, čeprav sta oba stanova velike važnosti za gospodarsko-narodni napredek Slovencev. O tem je govoril ter razkladal potrebno organizacijo rokodelskega in obrtniškega stanu gosp. Jož. Kržišnik.

Delavska organizacija na Spodnjem Štajarskem vrlo napreduje, kar kaže že lepo število delavskih društev. Zakaj in kako se delavski stan organizuje, o tem nam je govoril gosp. dr. Matek. Bila je sprejeta naslednja resolucija:

Zaupni shod dne 14. septembra 1899 priporoča za organizacijo delavskega stanu sledeča društva: a) Društva za rokodelske učence in mladeniče; b) Društva rokodelskih pomočnikov; c) Delavska društva za industrijske in kmečke delavce. — Vsako delavsko društvo naj bo samostojno in naj se osnuje na najširši podlagi. Za vsa delavska društva pa naj se ustanovi »Zveza nepolitičnih društev katoliških delavcev za lavantinsko škofijo,« ki naj skrbi, da se obstoječa društva vzdržujejo in krepijo, nova vstanavljajo in se zagotovi pravna pomoč v mezdnem sporu ali sploh v prepirih, ki izhajajo iz delavne pogodbe ali iz varstvenih postav za delavce. Pravila društva za varčevanje v najmanjšem obsegu, ki naj bodo zvezana z denarnimi zavodi in našimi delavskimi in bralnimi društvi, naj se v kratkem sestavijo in objavijo po časnikih. — Naša bralna društva na deželi naj v bodoče skrbé tudi za poduk v socialnih stvareh; zato naj prirejajo podučne shode in skrbé bolj pridno za primerne knjižnice.

Nekaj novega za vse zborovalce je bila naslednja točka »o ženski organizaciji in o patronažah.« O tem vprašanju se pri nas dosedaj ni govorilo, čeprav je velike važnosti. Poročala je o tej točki gospica T. Štupca v govoru, po obliki in vsebini dovršenem, za kar je bila po občinstvu z burnim ploskanjem zahvaljena. Sklenjena resolucija se glasi:

Trdna organizacija slovenskih krščanskih žen je v poboljšanje socialnih razmer po vsem Spodnjem Štajarskem, kakor tudi v procvit narodnih teženj neobhodno potrebna. Da se le-ta doseže, delujejo naj naši spod. štajarski časniki s primernimi članki za razširjanje omenjene ideje. Ko je ideja primerno dozorela, naj se skliče shod slovenskih krščanskih žen. — Omenjena organizacija naj se ozira: 1. Na razširjanje krščanskega narodnega duha in principjelne zavednosti med slovenskim ženstvom; 2. Na ustanovitev patronaž za delavke ali otroke delavcev; 3. Na razširjenje dobrih časnikov in knjig, brošuric spisanih v omenjeni namen; na boj proti nenravnemu slovstvu — tudi slovenskemu; in na boj proti postavno dovoljeni nenravnosti; 4. Na varstvo slovenskih poslov; 5. Na podporo domačih trgovcev in obrtnikov.

O društvu družinskih poslov, o časništvu za delavsko organizacijo in o ustanovitvi socialno političnega društva za Spodnji Štajar

se je poročalo zaradi pomanjkanja časa le zelo kratko. V izvrševalni odbor so se volili gg. F. Jošt, J. Kač, Ant. Korošec, J. Kržišnik in dr. M. Matek. Zadnje nedeljo je bila na Teharjih že prva odborova seja pod predsedstvom dr. Mateka.

Zborovanje je bilo jako živahno, ker je vsaki točki sledil razgovor, v katerega so zborovalci radi posegali. Naj se kmalu uresniči na tem shodu izražene misli in predloženi načrti, v blagor in korist spodnještajarskih Slovencev.

V obrambo krščansko mislečih slovensko štajarskih učiteljev.

(Iz peresa slov. učitelja.)

Poprej bi se bil nadejal strele z jasnega neba, kakor pa, da bi slovenski učitelji kedaj trobili v rog nemškega mokraškega učitelja! Kajti pri vseh zborovanjih ali glavnih skupščinah Zaveze slovenskih učiteljskih društev — in še celo komaj pred pol letom pri velikem shodu slovenskih učiteljev v Celji se je učiteljstvo z velikim navdušenjem izreklo za versko-nravno vzgojo in složno delovanje s prečastito duhovščino pri verski vzgoji naše mile slovenske mladine, sedaj bi pa naenkrat mnogo slovenskih učiteljev zamoglo pritrjevati najneumnejšim budalostim nemškega mokraškega agitatorja v učiteljski suknji.

Ali niste Hórvateku pritrjaóci slovenski učitelji premislili, kakšni pogubonosni razpor ste zanetili med šolo in duhovščino in verni slovenski narod! Ljudstvo in duhovščina že tako nista posebno naklonjena novodobnej šoli, v katerej se še postavno ukazuje verski poduk; sedaj pa še zahtevate tako urejeno šolstvo, v katerem bi se naj krščanski nauk popolnoma izbacnil!

Vsak najpriprostejši človek s količkak zdravim razumom mora pripoznati, da vsa pravila posvetne morale niso vredna piškavga lešnjeka! V resnih, hudih skušnjavah se človek, vzgojen po vzgólj posvetni morali, nikakor ne more npravnega vzdržati. Prava npravnost brez vere in božje avtoritete ni nikakor mogoča! Šeste božje resnice: »Da brez milosti božje ni mogoče za zveličanje nič dobrega storiti«, ne bo ne Hórvatek in ne 1000 njemu enakih krivih prerokov vrglo!

Resnica je, da si je duhovščina tega ali onega veroizpovedanja prizadevala v duhovnem oziru vladati ljudstva; ali to ni bilo na kvar in nesrečo naroda. Zgodovina nas uči, da so narodi ostali npravno krepki in tudi politično mogočni, dokler so se resnično držali svoje vere; in da so nasprotno jeli npravno propadati in v svoji moči pojemati, kakor hitro so začeli »vero« kot izmišljene pravljice duhovnikov — zaničevati. To nam priča zgodovina starih Grkov in Rimljanov, in v novejši dobi pa krvava, grozovita prekucija na Francoskem.